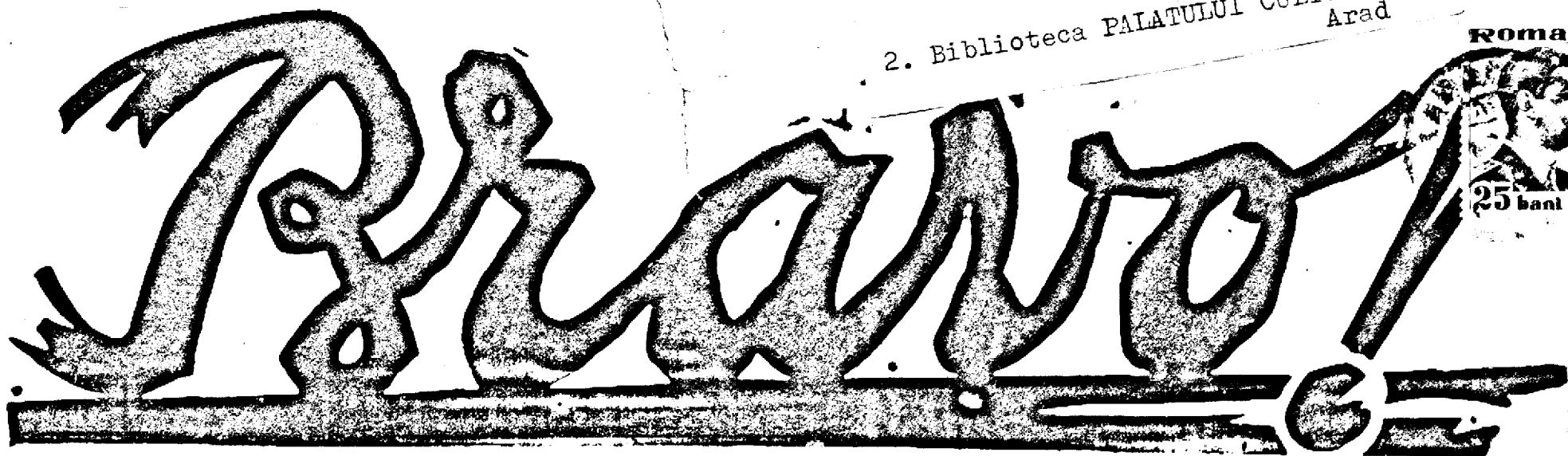

Alegeri

Jan Kratochwill scrie...

Puțină diplomatie, Reîntoarcerea la soții Csermak

Sorocul guvernului a sosit și 'nou' vîm avea alegeri, pentru desemnarea nouilor demnitari, în mîile căroră poporul va delega suveranitatea națională. Cunoșcînd însă moravurile noastre politice, aceste alegeri nu prea ne încântă.

Partidele politice dela noi nu ținese decît să pună mîna pe cîrma țării, cu scopul de a-și îmbogăți parizanii, dar în nici un caz nu urmăresc binele public.

Politica este o știință, care ne învață cum se guvernează un stat; o artă, pe care o aplicăm, guvernînd. Nu este o știință independentă ci este în legătură cu multe alte științe. Câți dintre politicienii noștri știu că politica implică și cunoașterea altor științe ca: eugenia, psihologia colectivă, dreptul, economia politică etc.?

Ori care partid politic ar trebui să aibă la bază apărarea unor interese comune colectivității, cu accentul pe cele de ordin național.

Ce s'a făcut la noi? Să luăm eugenia. Ce s'a făcut pentru îmbogățirea rasei? Ce s'a făcut pentru înălțarea poporului? Nimic. În momentul cînd scriu aceste rînduri, întîmplarea face să am pe masa de scris o statistică a nașterilor și a mortalității. Pe scara, care indică nașterile, ocupăm locul întâiu. La 1000 locuitori, se născu anual 35. Pe scara, care indică morțile, ocupăm tot locul întâiu. La 1000 locuitori, mor anual 19. S'a făcut ceva pentru a se scoate țărănul din condițiunile mizerabile de trai în care se găsește?

Dar pe tărîmul economie, s'a făcut ceva? Nimic. Este lucru arhicunoscut că întreg comerțul și întreaga idnustrie este în mîinile străinilor. Să mai vorbim de analbetism? De prisos.

Am dat noi națiunei un ideal, în jurul căruia să se concentreze toate forțele? Nu.

În pragul alegerilor, mă îndoiesc puțin că poporul va fi capabil să se descurce între atâtea manifeste electorale, ce se vor lansa, și să-și aleagă conducătorii cei mai destoinici. În fața unui embaras de politici, care dintre noi, care ne preîntîm că avem o cultură oarecare, putem desemna pe cei mai buni conducători?

În mod ideal vorbind, alegerile și ele semnificația lor, dar la noi nu sunt decît un prilej pentru schimbarea domnilor, ori schimbarea domnilor, bucuria nebunilor...

Phaedrus.

LINE...

Sîmbătă în ședința comisiei de înmormîntare s'a discutat și starea jalnică a unor drumuri din suburbii, drumuri ce ar trebui reparate...

— Sigur că ar trebui — adăugă — să se înmormînteze în surdina — că vine campania electorală și is dracul toate

Reportajul nostru din săptămîna trecută, a avut darul să intereseze într'un grad foarte mare opinia publică arădană. Dăm azi, în continuare, o scrisoare a lui Jan Kratochwill, adresată dnei Hartmann din Arad. Această scrisoare arată atitudinea, oarecum ciudată, a lui Jan Kratochwill. Scrisoarea a fost scrisă la data de 20 Ianuarie 1987, deci cu 10 zile înainte de a se produce primul denunț împotriva soților Csermak.

Iată textul scrisorii.

Jan Kratochwill scrie...

„Stimată Doamnă Hartmann!

Numai azi pot răspunde la scrisoarea Dna. binaînțelea aceasta o pot face numai întrucît sunt informat deoarece știți că rolul meu în afacerea Csermak este mărginit, numai la ajutorul pentru transacțiunea legală prin banca noastră. Celelalte demersuri ce le-a făcut Csermak în Arad sau altundeva, cu părere de rău nu le pot judeca bine deoarece îmi lipsesc amănunte. Incredințarea mea (ca ofician de bancă) a fost ca să apăr interesele C. și după încurgerea sumei să efectuez plățile conform dispozițiilor. Planii necesari au fost și sunt așteptați din Cehoslovacia. Aceasta se poate întîmpla numai după îndeplinirea formalităților prescrise. După cum am văzut în luna Noembrie anul trecut C. cari au fost cu totul neinformați în chestiunile de plată au fost influențați de către diferite persoane din Arad și au ales o procedură greșită care nu ar fi dus la rezultatul corect. Atunci a fost necesar să iau contact cu locurile competente cehoslovace cari trebuie să efectueze în mod valabil transmiterea. Prin aceasta s'a suferit pierdere de timp.

Înainte de Crăciun am fost informat din partea lui C. că se cere dela ei dovadă că de fapt se află aceștia în România. Pentru aceasta i-am ajutat pe dînsii la prelucrarea biletului de liberă petrecere. Aceasta nu a putut fi făcută până acum deoarece s'au reținut prea mult timp actele necesare în Arad și Timișoara. Lucrez încontinuu în această cauză care este necesară pentru procedura care va urma în afacere și aștept în zilele apropiate o rezolvare favorabilă. Avînd în vedere că asemenea cauză depinde de mulți factori nici nu este recomandat ca să fixeze un termen hotărît cu toate că sunt un optimist. În Septembrie v-am promis că o... v-am procurat o sumă de 20000 lei însă durerea, nu a rămas în urmă, Stimată Doamnă Hartmann, sunteți informată

pe C. cu bani în numerar și cu garanțiile din care cauză am acum multe neplăceri.

Cum m-am convins deja nu-mi rămîne de făcut altceva decît a aștepta încă puțin timp. Nu se poate schimba nimic în situațiune. Trebuie să avem și pe mai departe încredere în acești oameni, deoarece în fine, ei n'au vină în dezvoltarea tîrîgîntoare a lucrurilor. Nici decum nu cred că C. ar fi de rea credință. Dinadine n'am voit să vă scriu în culori prea optimiste deoarece știu cît de neplăcut ar fi atunci și cea mai scurtă amănare. Aceasta ar fi totul ce vă pot comunica, și vă salut cordial.

Semnat: Ing. Kratochwill."

Menționăm încăodată: scrisoarea de mai sus a fost trimisă de Jan Kratochwill cu 10 zile înainte de a se produce primul denunț împotriva soților Csermak. Nu e ciudat?

Dar față de aceste lucruri, cînd Jan Kratochwill a fost chemat pentru prima dată la instrucție, a susținut că nu știe nimic de afacerile soților Csermak, cari și pe el l-au... escrocat cu suma de 30.000 lei. Susținerea aceasta nu l-a folosit la nimic, pentru că mai tîrziu s'a ordonat arestarea sa. Opoziția ce a făcut-o contra confirmării mandatului, a fost respinsă de Camera de punere sub acuzare de pe lângă Curtea de Apel din Timișoara, iar acum expirînd 30 zile dela emiterea primului mandat, a fost emis al doilea. În controversa aceasta asupra rolului jucat de Jan Kratochwill în escrocheriile soților Csermak, a intervenit și apărătorul său, dr. Miron Butaru. Dsa a declarat că Jan Kratochwill este nevinovat, că soții Csermak au abuzat de buna lui credință, că e victima lor și că numai fără știință și voința sa ar fi putut ajuta afacerile soților Csermak. Jan Kratochwill avea 25.000 lei venit lunar, astfel că nu mai era nevoie să recurgă la căi ilegale pentru a-și majora venite.

Cronicari fideli, am înregistrat și această declarație. Care din două e adevărată? Se va știe abia la judecarea procesului, care va dura, desigur, cîteva zile, escrocheriile soților Csermak fiind, după a noastră părere, cea mai senzatională afacere din Transilvania dela procesele spirtarilor negri încoace...

Reîntoarcerea la soții Csermak

Păstrînd ordinea normală a relațiilor întregii activități a soților Csermak, trebuie să ne reîntorcem la ei. Nu pentru că am avea ceva de rectificat sau îndreptat, ci

activitatea cu cîteva fapte cehoslovace... în streinătate.

În mod vag, s'a vorbit că în Cehoslovacia s'a ordin circular pentru urmărirea soților Csermak. Causa Afaceri similare cu cele comise în Arad. Abia acum, după ce faptele soților Csermak au făcut ocolul tregei Europei Centrale, au început să se scesească informații despre activitatea lor din streinătate, — din Cehoslovacia și Jugosla via. Informațiunile sunt date de timpel de pe acolo a soților Csermak victime cari cer ca arădanii să zească bine pe cei doi escroci. tural, cererea aceasta are nume însemnătate figurativă, căci ei sunt ei păziți în penitenciarul bunalului.

și puțin h

Înă oricît de tristă și dureroasă este chestiunea aceasta, ea parte și de haz. Haz de necaz, spune bătrînescul proverb românesc. Așa, cineva auzind că și Jugosla via și Cehoslovacia sunt țime ale soților Csermak, și-a cu părerea că ar fi oportună a raie unei ligi internaționale a victimelor soților Csermak, cu scopul a-și apăra interesele. Ideia, originală, în fond nu pare toc rea, dar cu o singură condiție: existe interesele, adică banii ce au fost escrocați.

Victimele din Cehoslovia

Dar să revenim la partea serioasă a lucrurilor.

Una din principalele victime soților Csermak, care se interesează de aproape de chestiune, a trimis o scrisoare din partea avocatului dr. Lorian Alexander din Bratislava. În această scrisoare se dă un istoric amănunțit al soților Csermak și a activității lor din Cehoslovacia. Anume, Francisc Csermak s'a născut în anul 1895 la chodna, iar în Bratislava a locuit împreună cu soția sa Maria Csermak, născut în anul 1893, din fe 1934 până la 25 Februarie 1934. Faptele pentru cari poliția cehoslovacă a emis, la 9 Martie 1934, mandat de urmărire, sunt identice cu cele comise în Arad. Ordinul de urmărire s'a dat cu No. 541—1934. Faptele amintite sunt următoarele:

Dela maestrul sobar Iosif W. din Bratislava a luat 15.700 coroane, sub pretextul că au în depozit suma de 45.000 dinari două tablouri în valoare de 25.000 coroane.

Croitoroasa Valeria Török a dat suma de 14.000 coroane. Acela soții Csermak l-au spus ei

(continuuare în pag. 12)

Iacă mă tumna
așe fu cu ploaia asta
cum vâ grăi io mai
amu săptămâna, că
dară amu pã când
li vremea să să ghe-
ce târgu și ploaia
o stat o țiră că
gi tât nu pace sta
le. Si pã vrieme gi asta ni so
doi aș gila Băravu nost. So
fișloru șiela faină șei precin iel
popa șiela gila Nădlac și so dus
unșoru așela și subscie Gus-
lescu. Sor dus că o trebit să
rgă la cătanie. Nui bai lasă să
rgă că și alți or fost și nor pã-
nimic ba sor mai invățat o țiră
a răgulă săș nu țipă nădragi
pat și boconși după ușă și cășiula
pă cuptori. Săpu când mam dus
domnu drector cu li la ghezăgu
care sor dus mamadus amince gi
d mam dus și io cătană. Atunși
spus că fantarișci la înșleput or
t și li pincini ca husari numa
d sor dus pãntu li afară sor
ut gi rușnie pã pincini și ge
la lor luat gila li. Gi șludă fan-
șci or zis atunși gi husari că ge
a lio pus rozietă la șlame că să
ragă șlammelle intoarsă pã pișloa-
Căci or auzi domni riedactări
șci în cătanie liți vige voi după
vinî napoi că lie scriu li nu să
li numa așe. Dăpu drept li și
a că aș vre să fiu io așe tînăr
i naș ave bai mai mă duc oda-
tătană. Dăpu nui bai că acuiș
tăm carce gila li că vinge po-
i cal și boi și trâmicești bani la
Apu or căpăta geabunăsama.
i mal înco cătă Crășion carieva
ră li o scrie acasă că șo peler-
cagiența și trebe vo mie doauă
lăcească o că o rupt traiectoria
pușcă o țliu gila banietă și și-
dreacu mal poace șci că șiie mai
și șiie mai pelerd. Numa așela
tântă că pãntu tăce trebe lei
șloti. Ba tarie unu mai ocoș o
o că i sor găurit cartușile și
e bani să cumpiere așele o să
astupile la loc. Bgieți porinți
esc pãnă lie sacă bugelarișu și
ti prunși beu și pietrec pã bani
itai giacasă. Io zic așe că binie
că pietrec nișlodată nu pietrec
ai binie ca amu căt la cătanie
că li la școala gi cageți fie că
corvoadă și curăță privățiile la
diment. Că după șiie scapă gi că-
s abge atunși înșlep li să dele
apu gi tăce nișvolle că dară bi-
o zis șiieo zis că nui omu om
li no făcut cătănia.
o așu și io fac cu voi on pic
cătănie dacă nu lie trâmicești
imentu la Băravu nost și puceți
amu că so uscat cina gi pã bu-
du nost Carol.

Al vostu
Iuan Nojiță.

AUZIT CA...

o nevastă din Igrîș la o sâr-
are, n'a voit să dea soacrei sale
șancare ci a trimis-o la cules de
ruz?

un șef de gară de pe linia

ș, tare'n comerț și afaceri, a

o mare reprezentăție de... bă-

liberă având de partner, pe so-

a?

ALA

arele — zău? — comerciant și

nar G. Roth, își cam face de

— oare cine-l protejează? —

ândești că el li ișpan de Pap

! Acest Roth, are deptul de a

e beuturi numai în cărciuma

dar nu se mulțumește cu atât,

nde și cu dețul și cu litrul,

și altuia ca să-l ducă acasă.

ce aceasta, fără ca autoritățile

adă sau să intervină pentru a

Butinceni la Alba-Iulia la serbare
Au făcut comunei cinate mare,
Au reușit foarte bine, dar...
Era să piardă pe stegar...
Pe purtătorul de drapel
Deși nu e prea mititel.
Ci din contră, e destul de măricel.
Căți centimetri credeți că are el?
Așa mai fără exagerare,
Cam doi metri sigur are
Și totuși la serbare
Era să-l piardă, cât e de mare.
Așa bunăoară și-a pus ochii pe el

[o profesoară

Și vrând să-l răpească
A venit, la ea acasă, să-l poștească.
Vezi, cucoana cea frumoasă
Nu știa ce-are el acasă,
Că e'nșurat, are nevastă,
C'atunci nu putea să'ndrăznească...
Vedeți, bravul românaș
Când se gătește de oraș
E om solid, nu vorbă goală
Și bagă cucoanele 'n boală...
Când li vād așa fãlos,
Cu pieptul scos ca un cocoș,
Frezat, îmbrăcat frumos,
L'ar duce-acasă de cocoș...

I. S. P. B.

BAIA DE CRIȘ

De când a primit ceasornicul, du-
duia din vârful dealului, nu l-a mai
lepădat jos de pe mână. E adevă-
rat și acela că-i șade minunat de
bine, mai cu seamă când e cu pan-
tofil nefăcut.

Păcat numai că nu se mai găsește
vre-unul care drept cadou să-i cu-
rețe pantoforii...

Paltoane pt. Dame

Cumpărați numai la firma

MENCZER

fiind marfa lui mai ieftină și mai bună

ARAD, Palatul Fischer Eliza

VĂMAȘII...

Cei mai îngrijorați de eventuala
schimbare a guvernului sunt... vâ-
mașii, pentru că pleacă și ei... și
odată plecați, nu vor mai putea vin-
de un bilet de mai multe ori, nu se
vor mai putea „târgui” asupra taxei
de vamă cu șoferii camioanelor de
transportat marfă și Adoc nu-și va
mai putea cumpăra în fiecare an
câte două lugăre de pământ la So-
codor, fără ca nimeni să nu-l poată
face nimic... și să piardă orașul
ca până acum.

Dar nu-i nimic, las' mai vină și
alții!

BRAD.

De când domnișoarei Paun i-a
dat o mică atenție de către domnul
Lancea și a fost la Budapesta, e cu
nasul tare pe sus. Așa de exemplu,
Duminecă seara plimbându-se cu
colega-i de meserie, un absolvent
de arte și meserii, a îndrăznit, să-
racul, a li-se adresa cu întrebarea:
nu merg cumva la cinema? În loc
de răspuns, stimata domnișoară
Paun, i-a întors spatele, temându-se
ca nu cumva vorbind cu absolven-
tul, să-i pice vârful limbii... De,
cine-i ea vezi Doamne, ca să se de-
mită să vorbească cu un absol-
vent... Degeaba puică; noi știm
că tu vizezi ingineri. Inșă nici ingi-
nerii n'o să stea de vorbă cu una
care curăță doliul de sub unghii.
El fi dumneata cu păr de mătășă,
dar nu ești atât de grosavă pe cât
te crezi. Voi ajunge pãn'la urmă
să vezi că tot mai bine-i să te uți
după unul și el cu foarfecile. Mai e
una la Brad care a viațat general și
a ajuns, dacă va ajunge, la advo-
cat, dar alta dela funcționar micat

Falsă de palme dela Șicula și
acșiori de vizitatori de carne, fie
ca fieri sau crudă, se pot pitula
dăpă oțet ce au fost în nelimita-
ta întinșe a unei cucoane...
Toate sunt vax pe lângă recenta
făurică din Ineu care prepară ves-
titul, univesalul, imbatabilul și a
toate vindecătorul „Praf-Nan”. Cu
toate că fabrica aceasta funcționea-
ză de un timp scurt, se pare că pro-
prietarii ei voiesc să lichideze și să
retransforme „Praf-Nan”-ul în ma-
terile prime din care a fost com-
pus...

În tot cazul Ineu așteaptă cu ne-
răbdare desfășurarea evenimentele-
lor...

NADLAG

— Birăul a zis că semnul electo-
ral al „gardistilor” strică „estetica
comunei” (cacofonia e inevitabilă)
cu toate că-i făcut în afara comunei.
... D'apoi drumurile proaste din
comună, precum și clădirile publi-
ce, unele ruinate, n'au nimic cu
estetica? Auzim?...

— Cu toate că există librărie ro-
mânească, și astăzi mai sunt învâ-
țători români, cari și-au procurat
cărțile dela librăria Weisz. În spe-
cial unii învățători slovaci, boico-
tează comerțul românesc.

... Unde-i... loialitatea față de
români „Bratia Slovaci?”

— Advocatul Bujna și azi își are
firma scrisă în două limbi.

... Deh, aici birăul n'are nimic
de zis și nici nu aplică ordonanța
prefecturii. Oare d'aceia că are
„neamuri” totașee?

Jan Kratochwill scrie

(urmare din pag. I.)

la Budapesta o avere de 85.000
pengő, dar din cauza dificultăților
valutare nu o put duce în Cehoslo-
vacia. Sub acelaș pretext au luat
8000 coroane dela proprietara ca-
sei, care a crezut că averea dela
Budapesta le va sosi dintr'un mo-
ment într'altul.

Principala victimă din Bratisla-
va este Matilda Török, soția unui
mecanic, care crezând că soțul Cser-
mak au depus la Banca de Credit
din Budapesta suma de 350.000
pengő, în contul căroră banca
„Tatra” din Bratislava le va ordon-
nanța suma de milioane coroane,
le-a dat toți banii economisiți pen-
tru bătrânețe și mai multe obiecte
de valoare. Paguba suferită de Ma-
tilda Török este de 87.620 coroane,
celace în lei face aproape 400.000.
Matilda Török a făcut contra soți-
lor Csermak denunța penal, în ca-
re a arătat că ei i s'au plâns că
deși au o avere imensă, trebuie să
stea la Bratislava fără nici un ban.
O altă victimă este Maria Tarnok
din comuna Iza, dela care tot sub
pretextul averii dela Budapesta
au luat suma de 1610 coroane. De-
la cărmaciul de vapor Petru Tes-
novici din Jugoslavia, au escrocat
suma de 20.000 dinari. Aceștia i-
au arătat o scrisoare a băncii na-
ționale din Belgrad, din care re-
zulta că au depus acolo suma de
1.500.000 dinari. Pe urmă, s'
constatat că scrisoarea a fost falsă
iar Tesanovici i-a denunțat. În urma
ma acestui denunț, soții Cserma-
u fost prinși și condamnați la guse-
luni închisoare. După condamnă-
au fugit din Jugoslavia în Cehoslo-
vacia, unde au ajuns numai cu
nele pe ei, — după cum scrie ma-
trul sobar Iosif Weber.

Reportajul nostru, va continua
în săptămâna viitoare și va trata
câteva lucruri interesante în lega-
tură cu soții Csermak și putere
lor de a ademini oamenii...
(r. b.)

CUVIN

Ionel din Cuvin, de când a fost
avansat la gradul de președinte
„gefűhrer” al „bărabărilor” din Cui-
vin și „mezibirău” la Căpruța, i-
făcut ficior tare faină. Așa, nu de
mult, fiind pe tramvaiu și cum pã-
atuncia nu se făcea foc în vagoane
trebuia să cam tremuri până la în-
călzirea definitivă prin mijloace
proprie. Da' Ionelul nostru nu s'
dat bătut, ci se adresa prietenilor
să: — Mă, mie nu mi-e frig că aș
luat două perechi de izmene pe
nel (pardon de cuvântul... per-
chi!) — Natural, pentru pielea
fină și atâta e prea puțin... A
trebui ceva... haine mai groase
să nu se rușineze nici oarecari
țuri de prin Căpruța...

ȘEBIȘ

Se zice că mai nou, o duduie
Șebiș poartă peste frunte o panglă
că pe care scrie „Schmoll pasta”
aceasta pentru propaganda cunos-
cutei creme de ghețe. Un tânăr din
Șebiș i-a spus dacă e vorba de pro-
pagandă, să o facă pentru o firmă
românească.

Duduia i-a răspuns în gura mare
că „Românii sunt numai niște hoți
și pungași”.

Rușine! Păcat că statul plătește
astfel de funcționari (și duduia
funcționară la stat). Tot această
duduia în urma unui pariu cu niște
tineri a bătut în crâșma Fischer din
Șebiș 8—4 știle bere încât...
să petrecă... știle nu se știe